

nowe
horyzonty
edukacji
filmowej

GRUPA WIEKOWA | szkoła ponadpodstawowa
PRZEDMIOT | lekcja wychowawcza, biologia

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: **Joanna Gadomska**

FILM | „Simona”

„Simona”, Polska 2021, 90 min

reżyseria: Natalia Koryncka-Gruz

scenariusz: Natalia Koryncka-Gruz

obsada: Simona Kossak (materiały archiwalne), Ida Matysek, Joanna Kossak, Urszula Przewłocka, Anna Kleszczyńska-Lenda, Barbara Kleszczyńska, Tomasz Werkowski, Elżbieta Malzhan, Przemysław Malzhan, Wojciech Niedzielski, Stanisław Myśliński, Mirosław Waszkiewicz, Piotr Myszkiwicz, Bożena Wajda, Małgorzata Krasieńska, Zbigniew Krasieński, Dan Matysek, Henryk Okarma, Małgorzata Buszko-Briggs, Marta Wronko, Mirosław Nowogrodzki;

Ida Matysek, cioteczna wnuczka bohaterki filmu, jedzie do Puszczy Białowieskiej wypełnić testament Lecha Wilczka, wieloletniego partnera życiowego Simony Kossak. Dzięki rekonstrukcji rodzinnej historii, poprzez zdjęcia, amatorskie nagrania video, rozmowy z bliskimi bohaterki, wyłania się przed widzem opowieść o niezwyklej postaci, która na przekór wszystkiemu i wszystkim, porzucając cywilizację i karierę naukową, poświęca się życiu psychologa i badacza zwierząt. Radykalna w swoich poglądach, nieustępliwa, świadoma słuszności swoich przekonań daje nadzieję że nawet w trudnych czasach warto i należy walczyć o najszabsze i bezbronne stworzenia, niczego w zamian nie oczekując.

Simona Kossak – outsiderka z Puszczy Białowieskiej

Temat lekcji

Simona Kossak – outsiderka z Puszczy Białowieskiej

Czas trwania lekcji

45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- dzieli się własnymi refleksjami i spostrzeżeniami po emisji filmu;
- analizuje zaangażowanie Simony Kossak na rzecz ochrony środowiska;
- wyraża swoją opinię na temat autorytetów w życiu młodego człowieka;
- tworzy katalog cech autorytetu;
- formułuje argumenty w trakcie dyskusji o autorytetach;
- określa wpływ człowieka na środowisko i bioróżnorodność;
- dyskutuje na temat ochrony bioróżnorodności;
- podaje propozycje rozwiązań na ochronę bioróżnorodności;
- formułuje wnioski na podstawie materiału źródłowego;
- doskonalą umiejętności komunikacyjne i pracę w grupach.

Powiązanie z podstawą programową

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół wprowadzony został przepis obligujący wychowawców do poruszania tematów związanych z ochroną środowiska w trakcie **lekcji wychowawczej**.

Biologia:

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

I) Pogłębianie wiedzy z zakresu różnorodności biologicznej oraz zjawisk i procesów biologicznych zachodzących na różnych poziomach organizacji życia. Uczeń:

5. przedstawia i wyjaśnia zależności między organizmami oraz między organizmem a środowiskiem.

IV) Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych. Uczeń:

1. interpretuje informacje i wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe między procesami i zjawiskami, formułuje wnioski;

2. przedstawia opinie i argumenty związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi.

VI) Rozwijanie postawy szacunku wobec przyrody i środowiska. Uczeń:

1. rozumie zasadność ochrony przyrody;

2. prezentuje postawę szacunku wobec istot żywych;

3. odpowiedzialnie i świadomie korzysta z dóbr przyrody.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

XVIII) Różnorodność biologiczna, jej zagrożenia i ochrona. Uczeń:

4. wykazuje wpływ działalności człowieka (intensyfikacja rolnictwa, urbanizacji, industrializacji, rozwoju komunikacji i turystyki) na różnorodność biologiczną;

6. uzasadnia konieczność stosowania różnych form ochrony przyrody, w tym Natura 2000.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- pogadanka;
- burza mózgów;
- dyskusja;
- formułowanie wniosków;
- praca z kartą pracy;
- tworzenia mapy myśli;
- analiza tekstu;
- pisanie kartki do pamiętnika;
- formułowanie zasad do kodeksu;
- praca indywidualna, w grupach, z całą klasą.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Simona”;
- wydrukowane karty pracy;
- tablica/flipchart;
- kreda/markery.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Simona” w reżyserii Natalii Korynckiej-Gruz.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie (5 minut)

Nauczyciel przedstawia temat lekcji, a następnie prosi uczniów o swobodne wypowiedzi dotyczące filmu oraz zadaje dodatkowe pytania, aby poznać opinie, spostrzeżenia i wnioski uczniów, jakie się nasuwają po projekcji filmu.

W trakcie pogadanki nauczyciel może zadać uczniom poniższe pytania:

- Czy film „Simona” to film fabularny czy dokumentalny?
- Czy słyszeliście wcześniej o głównej bohaterce Simonie Kossak?
- Jakie problemy porusza film?
- Co wzbudziło w Was pozytywne, a co negatywne emocje w trakcie projekcji filmu?
- Czy ktoś z Was działa lokalnie na rzecz ochrony środowiska?

Realizacja tematu (30 minut)

I) Wpływ człowieka na środowisko (10 minut)

Człowiek cały czas zmienia otaczające go środowisko, a wpływ jego działań jest różny. Które oddziaływania człowieka na środowisko są pozytywne, a które negatywne?

Nauczyciel dzieli uczniów na małe grupy i każdej grupie rozdaje kartę pracy nr 1. Uczniowie uzupełniają kartę pracy, zapisując w niej przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu człowieka na otaczające nas środowisko.

WPLYW CZŁOWIEKA NA ŚRODOWISKO	
POZYTYWNY	NEGATYWNY

Po spisaniu wszystkich pozytywnych i negatywnych oddziaływań człowieka na środowisko każda grupa formułuje na koniec jeden lub dwa wnioski, które odczytuje na forum klasy.

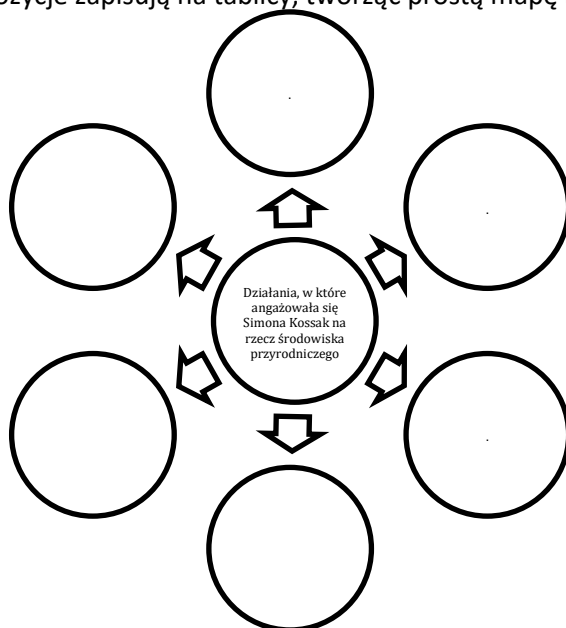
Przewidywane odpowiedzi

WPLYW CZŁOWIEKA NA ŚRODOWISKO	
POZYTYWNY	NEGATYWNY
<ul style="list-style-type: none"> → <i>opieka nad zwierzętami;</i> → <i>objęcie ochroną gatunkową roślin i zwierząt;</i> → <i>sadzenie drzew;</i> → <i>zakładanie terenów zielonych;</i> → <i>budowanie oczyszczalni ścieków;</i> → <i>budowanie ekologicznych korytarzy dla zwierząt;</i> → <i>reintrodukcja gatunków;</i> → <i>tworzenie obszarów chronionych (parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych);</i> → <i>wprowadzanie proekologicznych przepisów prawnych;</i> → <i>rozpoczęcie edukacji w zakresie ochrony środowiska;</i> → <i>rolnictwo ekologiczne;</i> → <i>budowanie zbiorników retencyjnych;</i> → <i>poddawanie odpadów recyklingowi i upcyklingowi;</i> → <i>wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii;</i> → <i>wprowadzanie zasad zrównoważonego rozwoju.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> → <i>wycinanie drzew;</i> → <i>nadmierne myślistwo, rybołówstwo;</i> → <i>kłusownictwo;</i> → <i>zanieczyszczenia wody, powietrza i gleby;</i> → <i>globalne ocieplenie;</i> → <i>smog;</i> → <i>eutrofizacja;</i> → <i>dziura ozonowa;</i> → <i>budowa dróg i autostrad;</i> → <i>nadmierna eksploatacja zasobów środowiska;</i> → <i>produkcja odpadów;</i> → <i>mniej naturalnych terenów;</i> → <i>zmiany klimatu;</i> → <i>zmniejszanie terenów zielonych pod budowę domów i zakładów przemysłowych;</i> → <i>wymieranie gatunków;</i> → <i>wycinanie lasów pod pola uprawne;</i> → <i>stosowanie nawozów sztucznych;</i> → <i>stosowanie pestycydów, insektycydów;</i> → <i>więcej samochodów i samolotów;</i> → <i>budowanie zapór i tam na rzekach;</i> → <i>wycieki ropy naftowej z uszkodzonych tankowców;</i> → <i>osuszanie bagien;</i> → <i>degradacja gleby;</i> → <i>budowa tuneli w skałach.</i>

II) Działania, w które angażowała się Simona Kossak na rzecz środowiska przyrodniczego (5 minut)

Simona Kossak to biologka, profesor nauk leśnych, znana z aktywności na rzecz ochrony zwierząt oraz zachowania naturalnych terenów Białowieskiego Parku Narodowego. W co, całym sercem, angażowała się Simona Kossak?

Nauczyciel pisze na tablicy zdanie: „Działania, w które angażowała się Simona Kossak na rzecz środowiska przyrodniczego”. Uczniowie, na podstawie filmu, podają przykłady działań, w które angażowała się Simona, a swoje propozycje zapisują na tablicy, tworząc prostą mapę myśli.

Przewidywane odpowiedzi:

- *opieka nad dzikimi zwierzętami (m.in. sowa, kruk, dzik, ryś, łosie);*
- *prowadzenie badań nad zachowaniem ssaków;*
- *ochrona terenów Puszczy Białowieskiej;*
- *zapobieganie wycince drzew;*
- *zapobieganie stosowaniu potrzasków na drapieżniki;*
- *walka z myślistwem i strzelaniem do zwierząt;*
- *filmowanie przyrody i tworzenie filmów;*
- *opisywanie przyrody w książkach przyrodniczych;*
- *prowadzenie zajęć dla uczniów i studentów.*

III) Mądre słowa Simony Kossak (5 minut)

Simona Kossak jest autorką wielu książek i publikacji, które są bogactwem jej mądrych zdań i zwrotów, często i chętnie cytowanych przez wielu ludzi.

Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi kartę pracy nr 2. Karta pracy zawiera cytaty z filmu „Simona”, a autorką tych słów jest Simona Kossak: „Wreszcie powinniśmy przyjąć do wiadomości, że ziemia nie jest naszą własnością. My jesteśmy współlokatorami na ziemi i możemy, w sposób nie bardzo kosztowny dla nas samych, ograniczyć swoje apetyty i pozwolić innym istotom żyć”.

Każdy uczeń, po przeczytaniu cytatu, formułuje swoje przemyślenia w formie kartki z pamiętnika i zapisuje je na kartce. Chętni uczniowie mogą przeczytać swoje przemyślenia.

IV) **Simona Kossak autorytetem młodzieży (10 minut)**

Simona Kossak jest osobą, która stała się bohaterką filmów dokumentalnych, słuchowisk radiowych, reportaży oraz artykułów prasowych. Czy mogłaby być autorytetem dla młodych ludzi?

Nauczyciel dzieli uczniów na małe grupy i każdej grupie rozdaje kartę pracy nr 3. Karta pracy zawiera informacje o życiu i pracy Simony Kossak. Zadaniem uczniów jest przeanalizowanie tekstu i przygotowanie odpowiedzi na kilka poniższych pytań. Każda grupa, na forum klasy, dzieli się swoimi odpowiedziami na temat autorytetu i podejmuje w tym temacie dyskusję.

Źródło informacji o Simonie Kossak: https://pl.wikipedia.org/wiki/Simona_Kossak.

Pytania do zadania:

- 1) Jakie cechy powinien posiadać „autorytet”?
- 2) Kto jest dla Ciebie największym autorytetem?
- 3) Czy autorytety są potrzebne w życiu młodzieży?
- 4) Czy Simona Kossak może być autorytetem dla młodych ludzi?

Przewidywane odpowiedzi

Autorytet:

- *osoba mająca społeczne uznanie z uwagi na posiadane kompetencje, wiedzę, władzę;*
- *osoba ciesząca się zaufaniem innych co do profesjonalizmu i prawdomówności;*
- *osoba oddziałująca na innych;*
- *osoba mająca duże doświadczenie w czymś;*
- *osoba mądra, doświadczona, zdolna;*
- *osoba mająca pozycję społeczną;*
- *osoba, która ma swoje zasady, ideały;*
- *osoba o dużym uznaniu ze względu na zajmowane stanowisko bądź pełnioną funkcję;*
- *osoba, która inspiruje innych, mobilizuje do działania;*
- *osoba, która wpływa na postępowanie innych;*
- *osoba, która pomaga innym w osiągnięciu celu;*
- *osoba, która angażuje się dobrowolnie;*
- *osoba ciesząca się poważaniem w jakiejś grupie ludzi;*
- *osoba ciesząca się szacunkiem innych osób;*
- *osoba uczciwa, odważna, prawdomówna, inteligentna;*
- *osoba charyzmatyczna, zarażająca innych swoją aktywnością;*
- *ideał, wzór do naśladowania;*
- *mentor, przywódca;*
- *ulubieniec tłumów, idol, gwiazdor, bożyszcze, ktoś sławny.*

Podsumowanie tematu (10 minut)

Simona Kossak w trakcie całego swojego dorosłego życia żyła zgodnie ze swoimi ekologicznymi zasadami i ideałami, zawsze z szacunkiem do otaczającej przyrody.

Na koniec lekcji uczniowie formułują „Kodeks Młodego Ekologa”, który zawierać powinien 10 najważniejszych zasad, których przestrzegać będą uczniowie, aby ich codzienne życie było bardziej ekologiczne i przyjazne dla środowiska. Swoje propozycje uczniowie zapisują na karcie pracy nr 4. Powstały kodeks uczniowie podpisują, a nauczyciel może powiesić kartkę na szkolnej gazecie.

KODEKS MŁODEGO EKOLOGA

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Przewidywane odpowiedzi:

- *sadzimy drzewa;*
- *tworzymy łąki kwietne;*
- *budujemy domki dla owadów, budki dla ptaków i nietoperzy, poidelka dla zwierząt;*
- *zbieramy deszczówkę;*
- *oszczędzamy wodę;*
- *oszczędzamy prąd;*
- *nie kupujemy warzyw i owoców zapakowanych w folię;*
- *robimy zakupy tylko z listą, aby nie kupować za dużo;*
- *chodzimy do sklepu tylko z własnymi torbami wielokrotnego użytku;*
- *zakręcamy wodę w czasie szczotkowania zębów;*
- *jeździmy komunikacją miejską;*
- *starannie segregujemy śmieci;*
- *zawsze wyciągamy ładowarkę z prądu, gdy już nie ładuje się sprzęt;*
- *oszczędzamy papier i wszystko drukujemy dwustronnie;*
- *przestajemy marnować jedzenie;*
- *ograniczamy kupowanie ubrań;*
- *naprawiamy zepsute rzeczy, aby nie kupować nowych;*
- *przestajemy używać plastikowych butelek i toreb;*
- *nie zostawiamy komputera w trybie stand-by;*
- *zamieniamy jednorazowe na wielorazowe naczynia;*
- *wprowadzamy jeden dzień w tygodniu bez mięsa.*

Praca domowa

Znajdź w internecie informacje na temat innych znanych polskich biołówek, przyrodniczek, ekolożek i przygotuj na ich temat kilka ciekawych informacji, aby przedstawić je klasie.

Karta pracy nr 1

Człowiek cały czas zmienia otaczające go środowisko, a wpływ jego działań jest różny.

Zadanie 1

Zapisz w tabeli przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu człowieka na otaczające nas środowisko.

WPLYW CZŁOWIEKA NA ŚRODOWISKO	
POZYTYWNY	NEGATYWNY

Zadanie 2

Na podstawie wypisanych przykładów sformułuj jeden lub dwa wnioski.

.....

.....

.....

.....

Karta pracy nr 2

Zapisz, w formie kartki z pamiętnika, swoje przemyślenia po przeczytaniu słów Simony Kossak: „Wreszcie powinniśmy przyjąć do wiadomości, że ziemia nie jest naszą własnością. My jesteśmy współlokatorami na ziemi i możemy, w sposób nie bardzo kosztowny dla nas samych, ograniczyć swoje apetyty i pozwolić innym istotom żyć”.

Karta pracy nr 3

Przeczytaj tekst i odpowiedz na poniższe pytania.

Źródło informacji o Simonie Kossak: https://pl.wikipedia.org/wiki/Simona_Kossak.

Simona Gabriela Kossak – polska biologka, profesor nauk leśnych, popularyzatorka nauki. Znana przede wszystkim z aktywności na rzecz zachowania resztek naturalnych ekosystemów Polski. Pracując naukowo, zajmowała się między innymi ekologią behawioralną ssaków. Sama siebie określała czasem mianem „zoopsychologa”.

W 1963 roku zdawała bezskutecznie egzamin na biologię, w 1964 roku kolejny egzamin zdała i rozpoczęła studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1965 roku Simona Kossak została, jako pierwsza kobieta w dziejach UJ, wybrana Mistrzynią Bractwa Żakowskiego. Najbardziej była zainteresowana wykładami z zoopsychologii, prowadzonymi przez prof. Wojtusiaka, który został promotorem jej pracy magisterskiej. W czasie wakacji Simona wędrowała wraz z innymi studentami po Bieszczadach i Tatrach oraz brała udział w obozach jeździeckich.

Magisterium uzyskała w roku 1970 pod kierunkiem prof. dr Romana J. Wojtusiaka na podstawie rozprawy *Dźwięki wydawane przez ryby z gatunku *Hemichromis bimaculatus* w zależności od natężenia światła*, którą wyróżniono publikacją w Zeszytach Naukowych UJ.

W 1980 roku Rada Naukowa Instytutu Badawczego Leśnictwa w Warszawie nadała jej z wyróżnieniem stopień naukowy doktora nauk leśnych na podstawie rozprawy doktorskiej *Badania nad sytuacją troficzną sarn na siedlisku boru mieszanego świeżego w Puszczy Białowieskiej*.

W 1991 roku uzyskała z wyróżnieniem stopień naukowy doktora habilitowanego nauk leśnych na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Środowiskowe i wewnętrzne warunki uwarunkowania zachowań pokarmowych sarn (*Capreolus capreolus* L.) w środowisku leśnym*.

W roku 2000 otrzymała tytuł naukowy profesora nauk leśnych.

Pracowała w Zakładzie Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży oraz w Instytucie Badawczym Leśnictwa w Zakładzie Lasów Naturalnych, gdzie od stycznia 2003 roku pełniła stanowisko kierowniczkę.

Była także jedną z pomysłodawców unikatowego na skalę światową odstraszacza UOZ-1, urządzenia ostrzegającego dzikie zwierzęta przed przejazdem pociągów.

Była znana z bezkompromisowych poglądów i działań na rzecz ochrony przyrody, zwłaszcza Puszczy Białowieskiej, gdzie w starej leśniczówce nazywanej Dziedzinką mieszkała ponad 30 lat.

W uznaniu zasług na polu nauki i popularyzowania ochrony przyrody została uhonorowana Złotym Krzyżem Zasługi (2000), Złotą odznaką „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” (1997), tytułem Osobowość Radiowa Roku 2003 (2004), Medalem im. Wiktora Godlewskiego (2003).

Dorobek twórczy profesor Kossak obejmuje ogółem kilkaset opracowań naukowych, niepublikowanych dokumentacji naukowych, artykułów popularnonaukowych i filmów przyrodniczych oraz książki.

PUBLIKACJE:

- *Trzy żywioły*, Marginesy, Warszawa 2022;
- *O zwierzętach i przyrodzie*, Fundacja Sąsiedzi, Białystok 2019;
- *O ziołach i zwierzętach*, wznowienie publikacji z 1995 r. pod zmienionym tytułem, wydanie I – Marginesy, Warszawa 2017; wydanie II – Marginesy, Warszawa 2017; wersja audiobook (8 godzin i 52 minuty, czytana przez Annę Apostolakis), Marginesy, Warszawa 2018;
- *Opowieści z Dziedzinki*, Fundacja Sąsiedzi, Białystok 2017;
- *Opowieści*, Fundacja Sąsiedzi, 2016;
- *Gawędy Simony Kossak*, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, Białystok 2011;
- *Dlaczego w trawie piszczy? Gawędy Simony Kossak*, wydanie niekomercyjne – album i cztery audiobooki (CD mp3), Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, Białystok wyd. I 2010, wyd. II 2015;
- *Serce i Pazur. O uczuciach zwierząt*, wydanie I – Publikator, 2010; wydanie II – MPEC, 2010; wydanie III – Marginesy, Warszawa 2019;
- *Saga Puszczy Białowieskiej*, wydanie I – Oficyna Wydawnicza Muza, Warszawa 2001; wydanie II – Marginesy, Warszawa 2016; wydanie III – Marginesy, Warszawa 2018;
- *Wilk – zabójca zwierząt gospodarskich?*, Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzczak, Warszawa 1998;
- *Opowiadania o ziołach i zwierzętach – zgodnie z naturą swojego gatunku*, Alfa-Wero, Warszawa 1995.

AUDYCJE RADIOWE:

- *Dlaczego w trawie piszczy?*, audycja nadawana w Polskim Radiu Białystok i innych regionalnych oddziałach Polskiego Radia od 2001 roku. Nawet będąc w szpitalu w wyniku choroby, Simona Kossak nagrywała kolejne odcinki swojej codziennej audycji.

FILMY I REPORTAŻE:

- *Rok w Puszczy*, seria filmów przyrodniczych z autorskim udziałem Simony Kossak, Telewizja Polska Białystok, 2001: *Huczka*, *Wycie wilka*, *Kwietniowe ropuchy*, *Oko w oko z bobrem*, *Marcowe gody*, *Lipcowe pszczoły*.

FONOGRAFIA:

CC BY-NC-ND: uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

- Reportaż Anety Gałaburdy *Gawęda o Simonie Kossak* z 2017 roku (Polskie Radio Białystok);
- Audycja *Do południa* Michała Nogasia z 2016 roku, poświęcona drugiemu wydaniu *Sagi Puszczy Białowieskiej*;
- Audycja *I pokochałam puszcze* z 2002 roku, autorstwa Jerzego Leszczyńskiego i Jarosława Iwaniuka o Simonie Kossak (Polskie Radio Białystok).

FILMOGRAFIA:

- *Simona*, film dokumentalny w reżyserii Natalii Korynckiej-Gruz, 2021;
- *Miejsce w raju*, film dokumentalny o Simonie Kossak, reżyseria Beata Hyży-Czołpińska, Telewizja Polska Białystok 2014.

BIBLIOGRAFIA:

- *Simona. Opowieść o niezwykłym życiu Simony Kossak* Anna Kamińska, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2015
- W 2011 roku ukazał się przygotowany przez Lecha Wilczka album poświęcony pamięci Simony Kossak, wypełniony zdjęciami i wspomnieniami z czasów, gdy wspólnie mieszkali w osadzie Dziedzinka;
- *Spotkanie z Simoną Kossak*, Lech Wilczek, wydanie I – Stowarzyszenie Mieszkańców Białowieża – Gmina Marzeń & Chyra.pl & Logo-art, Białowieża 2011; wydanie II – Wydawnictwo Uniwersyteckie Trans Humana, Białystok 2012.

Odpowiedz na pytania:

1) Jakie cechy powinien posiadać „autorytet”?

.....

.....

.....

.....

2) Kto jest dla Ciebie największym autorytetem?

.....

.....

.....

.....

3) Czy autorytety są potrzebne w życiu młodzieży?

.....

.....

.....

.....

4) Czy Simona Kossak może być autorytetem dla młodych ludzi?

.....

.....

.....

.....

Karta pracy nr 4

KODEKS MŁODEGO EKOLOGA	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

Podpisy uczniów:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....